CZĘŚĆ XIX. № 95. ROK 10. (1839.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA

KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Gräfe; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjnem; w Wilnie w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna:* w Rossy s pocztą a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. ass. *Półroczna,* 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Gräffe: *Roczna,* 45 r. ass. *Półroczna,* 25 r. ass. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna,* 53 r. ass. *Półroczna,* 28 r. ass.

Wtorek, $\frac{5}{17}$ Grudnia.

Tygodnik będzie wychodził w roku przyszłym 1840, według dotychczasowego układu. Cena jego pozostaje ta sama co dotąd, mianowicie: Roczna s pocztą, pięćdziesiąt rubli assygnacyjnych, lub czternaście rubli pięćdziesiąt kopiejek srebrem; półroczna, dwadzieścia pięć rubli assygn. lub siedm rubli trzydzieści kopiejek srebrem.

Wiadomości krajowe.

Petersburg $\frac{4}{16}$ *Grudnia.*

NOWINY DWORU.

N. Cesarz Jmć raczył roskazać: z powodu zgonu Króla Jmci Duńskiego przywdziać u Dworu żałobę na 24 dni, ze zwykłemi podziałami, zaczynając od 2 bież. Grudnia.

— Za roskazem N. Cesarza Jmci, nastałym 26 Listopada, Jenerał-major kurpusu Inżynierów Dróg Komunikacyj *Reese*, otrzymuje dymissyą dla słabości zdrowia z mundurem i pensyą całkowitej gaży.

— Przez Ukazy Cesarskie do Rządzącego Senatu, 10 Listopada, były Prezes Wileńskiej Izby Sądu Kryminalnego, a teraz zostający w stopniu Starszego Członka ustanowionej w gub. Wileńskiej przygotowawczej Komisyi dla zajęcia pod nowy zarząd Dóbr Państwa, Radzca Kollegialny *Kałkatin*, podniesiony zostaje, w nagrodę gorliwej służby i na szczególne przełożenie Komitetu Ministrów, do rangi Radzcy Stanu.

— P. Radzca Tajny Turkułł, 6 (18) Listopada oznajmił P. Ministrowi Sprawiedliwości, że N. Cesarz Jmć, na przedstawienie Namiestnika Królestwa Polskiego, P. Jenerał-feldmarszałka xięcia Warszawskiego, hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, raczył roskazać: Podsekretarza Kancelaryi Rady Administracyjnej Królestwa, 14 klassy Teodora Goltza, podnieść do następującej rangi w nagrodę gorliwej służby.

— Rada Państwa w Departamencie Spraw Cywilnych i Duchownych i na Zgromadzeniu Ogólném, po roztrząśnieniu przedstawienia Ogólnego Zgromadzenia Rządzącego Senatu trzech pierwszych Departamentów, o rodowitości szlacheckiej familii Rodziewiczów i znajdując, zgodnie ze zdaniem Senatu, że złożone dowody odpowiednie są prawu, (Układu Praw tom 9, art. 40, punkta 14 i 15), dała zdanie, ażeby Rodziewiczowie byli zatwierdzeni w pierwiastkowym ich przodków szlacheckim stanie. Takowe zdanie zatwierdzone zostało przez N. Pana w dniu 20 Września b. r.

Ukaz Cesarski *do Rządzącego Senatu.*

16 Listopada. «Wojennego Gubernatora miasta Saratowa i Saratowskiego Cywilnego Gubernatora, Jenerał-majora *Bibikowa* Rozkazujemy uwolnić od urzędu.»

1) *6 Listopada.* Z ogłoszeniem, iż N. Cesarz pozwolił Małakanom i Duchoborcom najmować s pośród siebie rekrutów za swoje familije.

2) *7 tegoż m.* Z zaleceniem Izbom Cywilnym w gubernijach Zachodnich i w innych, aby w sprawach tyczących się zarządn opieki szlacheckiej nierozdzielonemi konfiskowanemi dobrami; decyzije swoje, poddające pod odpowiedzialność administratorów lub opiekunów, przesyłały na rospatrzenie Izbom Dóbr Państwa, a gdzie ich nie ma, Izbom Skarbowym.

3) *tegoż dnia.* Z ogłoszeniem Zdania Rady Panstwa potwierdzonego przez N. Cesarza d. 16 Paźdz., o przedłużeniu mocy obowiązującej wydanych w 1831 r. prawideł o sądowej rosprawie u Gorali i innych ludów Zakaukazskich. Prawidła te były tylko na lat sześć ustanowione, teraz zaś mają trwać do czasu aż organizacija prowincij Zakaukazskich zostanie ukończona.

4) *11 tegoż m.* Z ogłoszeniem zdania Rady Państwa potwierdzonego przez N. Cesarza d. 13 Stycz. 1837 r. o prawach i przywilejach uczniów szkół handlowych Petersburskiej i Moskiewskiej.

5) *13 tegoż m.* Z ogłoszeniem Zdania Rzady Państwa potwierdzonego przez N. Cesarza d. 11 Paźdz. b. r., a w którem przepisane są prawidła o zawieraniu aktów wieczystych ściągających się do dobr i włościan w Gruzii i kraju Zakaukaskim.

6) *14 tegoż m.* Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza d. 11 Paźdz. Zdania Rady Państwa, iż kara za umyślne dla uniknienia rekruckiej powinności okaleczenie się, ma być wskazywana przez Cywilnych Gubernatorów.

7) *17 tegoż m.* Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza dodatku do 122 art. Ukł. Ustaw o Powinności rekruckiej w familijach włościan skarbowych, które się rozdzieliły przed rokiem 1823.

8) *18 tegoż m.* Z ogłoszeniem woli N. Cesarza o pensijach dla wdów i dzieci szkolnych urzędników, którzy zmarli po wzięciu dymissyi s pensiją przed 18 Listop. 1836 r.

9) *Tegoż dnia.* Z ogłoszeniem potwier dzonej przez N. Cesarza d. 1 Listop. b. r. Ustawy o szkołach miejskich początkowych w Moskwie.

10) *22 tegoż m.* Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza d. 16 Paźdz. b. r. Zdania Rady Państwa, o wykreślaniu ze stanu podatkowego kozaków Małorossyjskich którzy wstąpią do służby w szkolnych zakładach, albo przyjęci będą do Uniwersytetów.

11) *23 tegoż m.* Z ogłoszeniem roskazu N. Cesarza danego 17 Paźdz. b. r. aby zamiast szkoły świeckiej przy byłym klasztorze Bazyliańskim w Wilnie, otworzony był czteroklassowy oddział Gymnazium, i aby potrzebna na jego utrzymanie summa po 2480 r. sr. corok brana była z dochodów dóbr zniesionych Rzymsko-katolickich klasztorów.

12) *24 tegoż m.* Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza d. 25 Paźdz. Zdania Rzdy Państwa zawierającego dodatek do art. 833 Tomu IX Układu Ustaw o przechodzie Żydów do stanu rolniczego w gubernijach zachodnich.

13) *27 tegoż m.* Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza d. 18 Paźdz. Zdania Rady Państwa, rozstrzygającego zapytanie: czy włościanie obywatelscy odsyłani do Syberyi za złą konduitę, mają tracić dane im uprzednio znaki dystynkcyi.

14) *30 tegoż m.* Z ogłoszeniem następującego ukazu N. Cesarza danego Rządzącemu Senatowi 20 Listopada b. r. «Chcąc podać młodzi Królestwa Polskiego stosowne środki do umysłowego i moralnego kształcenia się narówni z młodzieżą innych częsci Cesarstwa, i chcąc zarazem ujednostajnić bieg przygotowawczej instrukcii aby uczniowie szkół Królestwa mogli być przyjmowani do rossyjskich uniwersytetów, poleciliśmy Namiestnikowi Królestwa i Ministrowi Narodowego w Cesarstwie oświecenia obmyslić oparte na jednostajnych i stałych zasadach środki, któreby rozszerzyły i do Królestwa tę troskliwość, i korzyści, jakie młodzież krajowa odnosi w zakładach Cesarstwa. — W skutek tego, potwierdziwszy przedstawioną Nam osobną ustawę, Uznaliśmy za stosowne, podług niej, ze szkolnych i uaukowych zakładów w Królestwie Polskiem utworzyć Warszawski Szkolny okrąg i przyłączyć go do Ministerstwa Narodowego oświecenia, stosownie do głównych zasad w Cesarstwie co do tej gałęzi przyjetych i pod wspólnym dozorem Namiestnika Królestwa i Ministra oświecenia w Cesarstwie. — Rządzący Senat wyda potrzebne ku temu rozrządzenia.»

— Gazety tutejsze ogłosiły spis osób, którym rozdane zostały z woli N. Cesarza Jmci rozmaite nagrody za czyny ludzkości i inne, nie ze służby wynikające zasługi, dokonane w ciągu Styczniowegn kwartału 1839 roku. W liczbie tych osób, z gubernii zachodnich, odebrali nagrody: *medal złoty*, obywatel *Korsak*, za uratowanie zawalonych zapadłemi belkami dwóch włościan, jednej kobiety i jednego żyda, podczas pożaru zdarzonego w Maju 1837 roku w dobrach obyw. Mikoszy, w pow. Dzisieńskim. — *Medale srebrne:* Sekretarz guber. *Magnus*, za uratowanie trzech kobiet w czasie pożaru we wsi Augustowie, w pow. Bielskim, w Czerwcu 1835 roku.—Radzca honor. *Jaworski*, za uratowanie dziecka szlachcianki Alexandrow, tonącego na rzece Rossie, w pow. Wasilkowskim, w Lipcu 1838 r. — Kancellarzysta *Słowiński*, za uratowanie wpadłej do studni 13½ arszynów głębokości włościanki pow. Sokolskiego i za zagaszenie pożaru tamże, 7 Lipca 1827 r.—*Medal srebrny na szyję, na wstędze Św. Włodzimierza:* Włościanin pow.

Mohylewskiego, gub. Podolskiej, Ignacy *Kolesnik*, za wydanie okręgowemu dozorcy (Становый Приставъ) syna swoego, który był zbiegł z wojska. — *Podarek podług rangi:* Dozorca magazynu Nieświzskiego, 6 klassy *Skorotowicz*, za uratowanie obrazów i mienia należącego do Greckorossyjskiej parafialnej Cerkwi, w czasie pożaru w 1839 roku. — *Jednorazowy dar pieniężny ze Skarbu Państwa:* Grodzieński mieszczanin, starozakonny Sanko *Leszczyk*, za niejednokrotne gorliwe usiłowania w gaszeniu pożarów w mieście Grodnie.

— W gazecie Petersburskiej Policyi czytamy co następuje:

«2 3 Listopada b. r. sankarz, poddany P. Naryszkin, nazwiskiem Piotr *Boliwanow*, złożył policyi znaleziony przez niego w swoich sankach worek ze srebrną monetą.

«Z badań Policyi okazało się że Boliwanow, przejeżdżając mimo Banku Handlowego, był najęty za 80 kopiejek przez dwóch nieznajomych, dla odwiezienia ich na 8 liniją Wasiljewskiego Ostrowa; do sań jego włożono kilka worków, ale z czém te były, nie uważał. Przyjechawszy do naznaczonego miejsca, ludzie których przywiózł wyjęli z sań worki, a Boliwanow, odebrawszy zapłatę, woził podług zwyczaju rozmnite osoby do poźnej nocy. Wróciwszy do domu, jął wyjmować z sań swoje rzeczy, kiedy ku podziwieniu swojemu, namacał spory worek, i rozwiązawszy go ujrzał że to były pieniądze. Boliwanow oznajmił o tém natychmiast policyi, a posłanemu z nim policyjnemu oficerowi ukazał dom, przed którym wysiedli byli dwaj ludzie z workami. Lndzie ci byli kupieccy posługacze (артельщики) przy kantorze zagranicznego Konsula. Z zapytań, zadanych Konsulowi, Policya przekonała się że worek z pieniędzmi, mianowicie z tysiącem rubli srebrnych, jest jego własnością, że posługacze wymienili tę summę w Banku Handlowym, zapomnieli ją w saniach, a nie zauważawszy numeru sankarza mieli pieniądze za stracone.

«Boliwanowi, za jego uczciwy postępek, policya wydała prawem ustanowioną nagrodę trzeciej części znalezionych pieniędzy, to jest 333 ruble srebrne i podaje o tém do wiadomości powszechnej.»

BIAŁORUSSKIE HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE TOWARZYSTWO NA LEN I PIEŃKĘ.

«Bióro towarzystwa otrzymując prawie co pocztę zapytania od osob życzących uczestniczyć w tém nader ważném i istótnie patryotyczném Handlowém przedsięwzięciu czuje się obowiązaném uwiadomić szanowną publiczność o następujących szczegółach.

1-e. Prenumerata na rozebranie 120 akcyj rozpoczęłasię 15 Listopada w Petersburgu, na Newskim prospekcie w Domu Borowkowej za Aniczkinym Mostem.

2-e. Kapitały zapisywać mają prawo nie jedni Białorussini, lecz obywatele i ludzie wszelkiego stanu i wszelkiej Gubernii.

3-e. Przy prenumeracie złożyć należy bankowy bilet z przelewem na Imię Towarzystwa. Gotowe pieniądze w calo się nie przyjmują, osoby zaś życzące uniknąć zatrudnienia i mające zupełne zaufanie mogą przesyłać pieniądze na imię zarządzającego sprawami Towarzystwa, założyciela, Tadeusza *Szymańskiego*, dla wniesienia do Banku pieniędzy i złożenia w Biórze biletów — Prenumerujący otrzymują kwietacye i takowemi mają prawo rosporządzać jak wszelką inną pieniężną lub ruchomą własnością.

4-e. Tych kapitałów nikt z banku wyjmować nie ma prawa nim ogólne zgromadzenie Akcionerów nie wybierze dyrektorów, którzy otrzymają pełnomocnictwo od ogólnego zgromadzenia — Jeśliby Towarzystwo nie przyszło do skutku, w takim przypadku bilety bankowe powrócą się właścicielom summ, zpoświadczeniem przez założycieli, że im się istotnie należą z procentami, jakieby na nie narosły w zakładach kredytowych.

5-e. Prenumerata nie może przechodzić ilości 5 zupełnych Akcyj i bydź mniejszą od $\frac{1}{16}$ akcyi, za całą Akcyę opłaca się przy wzięciu kwietacyi 571 r. s. 50 kop. srebr. a przy wzięciu samej Akcyi, tyleż, co stanowi za całą 1143 rub. srebr. tož się ma rozumieć o kuponach za które składa się w początku tylko połowa summy. Osoby mieszkające w Prowincyach raczą dołączać do zapytań swoich *porto* na przesłanie do nich listów i innych artykułów; w Biórze widzieć można wzory wyrobów ze lnu i pieńki—otrzymać programmy i kopię drukowaną ustawy.

Zarządzający Sprawami Towarzystwa, założyciel, Tadeusz Szymański.

Wiadomości zagraniczne.

Londyn, 30 Listopada. Jenerał porucznik sir Henry King, umarł 25 b. m. Był on bratem zmarłego hrabi Kingston i vicehrabi Lorton.

— Hrabia Durham jest mocno chory w swoim zamku Lambton-Castle. Szlachetny lord wyjedzie niezwłocznie do Włoch dla poprawienia zdrowia.

— Listy z Glasgow donoszą, o dwóch bankructwach: jednem na 80,000, a drugiém na 60,000 funtów sterl. Dotąd zdawało się że Szkocya uniknie przesilenia handlowego któremu Anglia uległa.

Poseł Perski, Hussein Chan, miał w przeszłą niedzielę posłuchanie pożegnania u Sułtana Jmci i wyjedzie niezwłocznie do Teheranu. Nowy poseł Porty do Persyi, Sarim-effendi wyjechał 1 b. m. do miejsca swego przeznaczenia.

— Lord Hill, Wodz naczelny wojska, należący, jak wiadomo, do stronnictwa Tory, w rozkazie dziennym, danym do Dowodzców okręgowych, surowie upomniał oficerów, którzy należeli do uczty, danej przez stronnictwo Konserwatorów, gdzie słuchali bez odpowiedzi mowy niejakiego P. Roby, który, w nieuszanowaniu dla Królowej i obelgach dla osób ją otaczających, przeszedł nawet sławną mowę P. Bradshaw w Cantorbery.

— Z powodu trudności handlowych w Paisley, Dunfernline i Dundee, wielka liczba robotnikow jest bez chleba. W Dunfernline zwłaszcza wyrabianie płotna prawie zupełnie ustało w skutku okoliczności w jakich zostaje Ameryka. W Paisley otwarto składki dla robotników zostających bez pracy; liczba ich w Dundee wynosi przeszło 2000.

— W Egypcie, pod opieką Mehemeta-Ali, tworzy się kompaaija angielska dla ustanowienia żeglugi parowej stałej, między Alexandryą i Kairem. Na czele jej jest P. Waghorn i komp.

— Donoszą z Alexandryi, pod d. 6 Pazdziernika, że nigdy śmiertelność nie była tak wielka jak teraz. W tej chwili liczą w mieście 9000 chorych. Europejczycy więce jeszcze ucierpieli niż krajowcy od zaraźliwych gorączek, które przypisują wyziewom mefitycznym, zapowietrzającym miasto i wychodzącym z jatek, które Rząd pozwolił założyć tuż obok domu Konsula francuskiego.

Paryż 30 Listopada. Donoszą z Dieppe, że połow śledzi wcale się nie powiodł. Sledzie zdają się opuszczać te wybrzeża. Toż samo prawie w Anglii.

— Dzienniki Paryskie pełne są opisów szczególnego stworzenia, które dotąd nigdzie nie było znalezione, prócz wód podziemnych w Karnioli. Jest to tak nazwany «*Proteus anguinus*», cóś nakształt małego węgorza, o czterech nogach, s których przednie mają trzy, a tylne, dwa palce. Proteus jest zawsze w ruchu, niema organów ani wzroku, ani słuchu i zdaje się że nie potrzebuje pokarmu. Ma dwie pary płuc: jedne zwyczajne, a drugie umieszczone zewnątrz, z obustron głowy. Ten wyborny exemplarz przysłany jest przez węgierskiego lekarza, P. Mandl, dla menażeryi Paryskiej.

Hiszpanija. Od armii Cabrery niemamy świeżych wiadomości; wiadomo tylko że ma 38,000 ludzi piechoty, z których 30,000 dobrze wyćwiczonych i uzbrojonych i 87 dział.—W jednym rozkazie dziennym Cabrera pisze, że w prowincyach Baskich jest jeszcze 10,000 Karlistów pod wodzą Alcala, Ripolda, Echevaria i Zumalacareguy, (brata byłego wodza) i innych nieprzekupnych wodzów. Dodaje że Castel Andechaga w Amurrio wziął w niewolą 1500 Christinosów.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

Paryż 2 Grudnia. Monitor ogłosił dziś listy marszałka Valée, donoszące, że Abdel-Kader wypowiedział wojnę francuzom; już miały miejsce w Algeryi utarczki, w których wojsko francuzkie przez nierozważny zapał odniosło straty — Wiele osób w tych dniach aresztowano; wszakże policya nic jeszcze nie odkryła we względzie machiny piekielnej— W wielu fabrykach liczbę robotników zmniejszono o $\frac{1}{3}$; zkąd inąd Rząd zamknął prawie wszystkie prace z powodu pory roku. Dla tego to codzień, na placu Ratuszowym, zbiera się mnóstwo robotników niemających zajęcia.—Cena chleba zniżona została do 17 sous; w prowincyach również ceny się zniżyły.

Londyn 30 Listopada. Królowa Jmć jest nieco cierpiąca z przeziębienia. — Interesa Banku Angielskiego nieprzestają się polepszać, tak iż ustały wszelkie obawy o jego niewypłatność. — Nowiny z Manchester są zasmucające; większa część fabryk o połowę działalność swoję zmniejszyły. — Twierdzą dziś że Parlament zgromadzi się jeszcze w Styczniu—Dziennik jeden w Bordeaux twierdzi, że Espartero podał się do dymissyi z powodu dolegliwej słabości zdrowia.

Turcya. Dostrzegacz Austryacki zawiera nowiny z Konstantynopolu po 13 Listopada. — Dzienniki francuzkie, na mocy odebranych z Alexandryi listów po 9 Listopada, zaprzeczają wiadomości doszłej z Malty, o wypłynieniu floty tureckiej do Konstantynopola.

(Jour.n de S. P. G. P. Psz. Półn.)

Печатать позволяется С.-Петербургъ. Декабря 4-го 1839. *П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.